

Vuurvogel

Phoenix
opleidingen TA/NLP

jaargang 2 – nummer 1/206

verschijnt 2 x per jaar

Het thema van dit nummer is *'geheimen'*

*'Een geheim weegt niets,' zei de eekhoorn.
'Je hoeft het niet te verstoppen
en als je het vergeet bewaar je het juist goed'*

Toon Tellegen, Toen niemand iets te doen had.

Voorwoord

Voor je ligt het eerste nummer van Vuurvogel in 2006, met als centraal thema 'het geheim'.

Geheimen bestaan en ze maken het leven vaak aangenaam verrassend. Echter, als belangrijke geheimen verhuuld blijven, kunnen ze ook leiden tot problemen. In dit nummer van Vuurvogel gaan we op verschillende manieren in op geheimen.

'Het geheim' van hoe mensen doen wat ze doen is een belangrijk onderdeel van modelleren: daarover gaat onder meer het interview met Inez Baarspul. Hoe met geheimen om te gaan in begeleiding, daarover lees je in 'eerbied voor het geheim' van Wibe Veenbaas. Over de ordening van waarden rondom geheimen lees je in het artikel van Wim van Mulligen. En verder vind je in deze editie een keur aan verhalen, oefeningen en vaste rubrieken, die op zeer uiteenlopende wijze met 'het geheim' te maken hebben. Dank aan alle inzenders, die - spontaan of daartoe uitgenodigd - ons van kopij hebben voorzien. We wensen je veel leesplezier toe en horen of lezen graag je feedback op deze Vuurvogel.

Mientje Fluyt

Volgende uitgave

De volgende uitgave van 'Vuurvogel' gaat over 'vorm en essentie'. Als je aan dit nummer wilt bijdragen, laat het ons dan weten! Vuurvogel verschijnt in oktober 2006.

Wanneer aanleveren?

Lever je bijdrage voor 30 april 2006 aan bij info@phoenixopleidingen.nl. Vermeld erbij: Vuurvogel - vorm en essentie.

Hoe aanleveren?

Tekst: digitaal aanleveren in Word, maximaal 4500 tekens, incl. spaties en leestekens.
Beeld: beeldformaat op 100 %, minimaal 300 dpi.

Plaatsing

Het plaatsen van de aangeleverde teksten en beelden is ter beoordeling aan de redactie. Over het al dan niet plaatsen wordt geen correspondentie gevoerd. De redactie behoudt zich het recht voor om teksten in te korten

en/of tekstuele wijzigingen aan te brengen. De inzenders krijgen hiervan bericht.

LOKROEP

Wij zoeken afgestudeerde cursisten en huidige derdejaars om de begeleiding van onze cliënten verder te professionaliseren in een nieuwe intervisiegroep in West-Nederland.

Ook willen we samen na gaan hoe je een praktijk voor coaching en therapie kunt opzetten.

Reacties naar Leo Ancher & Onno Bodenstaff, via Sterrejasmin@zonnet.nl of 0641-788897.

Inhoud

jaargang 2 - nummer 1/2006

- 2 Voorwoord
- 6/7 Serie 'Inspiratie'
Steeds de eerste - Gregory Bateson

Rubrieken

- 2 Volgende uitgave
- 2 Colofon
- 2 Lokroep
- 3 Oefening rondom 'het geheim'
- 3 Het Geheim
- 4 Open, eerlijk en rechtvaardig
- 5 Gevangen in geheim
- 8 Eerbied voor het geheim
- 9 Boekentips
- 9 Phoenix in de pers
- 10 Geraakt door honger

Colofon

Phoenix Opleidingen TA/NLP
Raiffeisenlaan 26 A
3571 TE Utrecht
tel. 030 2711383
fax 030 2722547
www.phoenixopleidingen.nl
info@phoenixopleidingen.nl

Redactie:

Angelique van den Broek
Annelies van der Ploeg
Mientje Fluyt
Morten Hjort
Gé Ophelders
Heleen Reitsma
Sander Reinalda

Eindredactie:

Conny ten Klooster

Illustratie cover:

Ingrid van Dongen

NIEUW in alle tijd

gedichtenbundel van
Gerdine Smit
uitgegeven
door Phoenix

Na een aantal keren begeleiden ervaar je als begeleider dat er iets is wat verhuuld moet blijven en dat deze verhulling de beweging in de weg staat.

Benoem dit naar je cliënt en check of het goed is om met het gegeven verhullen / onthullen te werken.

1. Leg een placemat neer voor datgene dat verhuuld moet blijven.
2. Leg een placemat neer voor datgene dat onthuld mag worden.
3. Leg een placemat neer voor 'eerbied voor het geheim'.

Laat de cliënt op de 1e placemat gaan staan. En laat het gevoel komen wat daar is, de woorden komen die daar zijn, de beelden komen die daar zijn. Zonder oordeel. Laten komen wat er is.

Laat de cliënt op de 2e placemat gaan staan. En laat het gevoel komen wat daar is, de woorden komen die daar zijn, de beelden komen die daar zijn. Zonder oordeel. Laten komen wat er is.

Laat de cliënt op de 3e placemat gaan staan. En vraag 'Waarvoor heb je te buigen? Voor datgene wat verhuuld mag blijven? Voor datgene wat onthuld mag worden? Of wellicht voor allebei? De cliënt neemt de tijd en voelt. En buigt.

Laat de cliënt wat afstand nemen en voelen waar ze heen zou willen bewegen. Volg de beweging. Wellicht is het nodig de oefening nog een keer te doen. Wellicht is het nodig nog een keer in het onthullen over verhullen of eerbied voor het geheim te staan. Volg de beweging van de cliënt en houd daarin ook zelf je hart open. Hoe het ook gaat.

HET GEHEIM

Annemie Bosmans

Een jonge vrouw komt voor het eerst bij me. Ze komt van ver. Ze is moeder van vier kindjes, in de auto ligt haar jongste, een dochtertje. Haar stem is vlak, evenals haar ogen, leeg: 'Ik kan niet van mijn dochtertje houden.' De ruimte vult zich met schaamte, schaamte om wie ze is, schaamte om de schaamte die haar plots zo zichtbaar maakt. Moeder in de prostitutie, in de gevangenis, psychiatrie, zelfmoord; vader alcoholist, veroordeeld voor geweld-daden, verongelukt. Sinds haar tweede woont ze bij grootmoeder, er zijn elf kinderen, ook dit gezin is de schandvlek van het dorp: incest, psychiatrie, zelfmoorden, gevangenis...

Haar drie zoontjes gaven haar de moed om verder te leven, de moed van de liefde. En dan komt de jongste, een meisje net als zij, ze kan niet van haar houden. Ik vraag of ik haar dochtertje mag zien. Het is al één jaar en ligt roerloos in een bakje in de auto. Ze heeft opvallend lange, blonde haren en staart met grote ogen voor zich uit. 'Ze lijkt op jou,' zeg ik, 'mag ik haar even in mijn armen nemen?' Het kille, verstarde wezentje doet me huiveren... tot ik de moeder zie. Heel schuchter verschijnt een vonkje leven in haar ogen... in mijn handen wordt de liefde voor haar kindje herboren. Ik zeg 'Wat zie je haar graag,' en leg het in haar armen. Ze knikt en fluistert: 'Ik ben zo bang. Bang van haar.' Ze durft haast niet ademen. Geruisloze tranen parelen vanuit de bodem van haar ziel op het bleke gezichtje.

Ik help haar de schaamte te overwinnen en familiehulp te zoeken, leer haar zachtjes knuffelen en liedjes zingen voor het kindje dat nauwelijks reageert. Langzaam groeit het contact, de oogjes reageren al, maar na een half jaar ligt het kleine meisje nog steeds stil in haar bedje, ze beweegt niet, ze frazelt niet.

Op een dag vertelt de vrouw me de volgende droom, heel kort: 'Ik zit in de tuin met mijn meisje met de lange haren, plots verdwijnt ze en ligt er een roodharig jongetje in mijn armen. Ik ben heel blij.' Ze kijkt me aan met stralende kindrogen, en dan weer die schaamte: 'Ik vond het niet erg dat mijn dochtertje verdween.' En onuitgesproken vertellen haar ogen dat ze liever heeft dat het kindje sterft. 'Wat hou je veel van het roodharige jongetje.' Ik mag diep in haar ogen kijken, tot in het pijnlijke snikken. Als ze weer stil wordt, fluistert ze het verhaal. Tien jaar geleden is haar moeder uit het leven gestapt. Ze hebben haar toen een koekjesdoos gegeven met de weinige bezittingen van haar moeder erin... ze heeft ze nooit durven openen. Ik vraag haar wie het rode jongetje is. Nauwelijks hoorbaar: 'Ik denk mijn broertje.'

Ze heeft een vage herinnering van een roodharige man die haar moeder kuste tijdens een van de schaarse keren dat ze bij haar mocht zijn. Ze heeft er nooit met iemand over gesproken. Oneindig teder verwelkomt ze het broertje met de rode haren uit haar droom, en meteen krijgt de liefde voor haar dochtertje, een meisje net als zij, de ruimte om zich te verdiepen. Ik zeg dat het tijd is om de doos van haar moeder te openen. Wat oude foto's van haar als baby. In een doosje een klein papiertje met drie namen er op: die van haar zelf en een onbekende jongensnaam, haar broertje. 'Mijn mama zag ons graag. Ze is ons nooit vergeten.' De liefde van deze eenvoudige vrouw voor haar moeder was ongeschonden gebleven. Het kindje, ondertussen bijna anderhalf jaar, begint te frazelen en rolt zich van haar rug op haar buikje. Een klein verfrommeld briefje met drie namen.

OPEN, EERLIJK EN RECHTVAARDIG

Wim van Mulligen

Een vrouw komt bij haar therapeut en vraagt hem wanneer zij haar zoon moet vertellen dat zijn overleden vader zijn vader niet is. Wat moet deze therapeut zeggen en op grond van welke overwegingen?

Je volgt een boeiende workshop bij een boeiende trainer. In de middagpauze zie je deze trainer in een boekhandel een boek stelen. Wat betekent dat voor jouw beeld van die trainer? Dit zijn voorbeelden van geheimen die veel vragen en emoties oproepen.

Geheimen hebben een grote invloed op onze communicatie en daarmee op onze relaties. Allereerst moeten we ons realiseren dat er verschillende soorten geheimen zijn.

Ik kan iets weten wat de ander niet weet. Ik kan iets weten waarvan jij niet weet dat ik het weet. Ik kan iets weten wat jij ook weet en dat weten we van elkaar (dit raakt aan het taboe). Ik kan iets weten waarvan ik denk dat ik het alleen weet. Ik kan vrezen dat jij mijn geheim ook kent. Wij kunnen met z'n allen iets weten wat betrokkene niet weet. We kunnen een zogenaamd geheim weten en weten dat we het allemaal weten. Zo zijn er vele varianten te bedenken en ze komen allemaal voor. Het woord geheim roept ook onmiddellijk iets op van 'dat mag niet', dat moet openbaar gemaakt worden. Sommige geheimen mogen we hebben, dat noemen we privacy. Geheimen kunnen ook gewoon leuk zijn (in het geheim een groot feest voor iemand voorbereiden) of in ieders belang kan men vertrouwelijke informatie achterhouden, zoals bij sollicitatiegesprekken. Onze cultuur heeft steeds meer de neiging om openheid na te streven als hoogste vorm van oprechtheid.

Oprecht zijn valt dan samen met transparant zijn. We moeten alles van elkaar mogen weten: inkomen en intimiteit daar moet je geen geheim van maken. Veelal geven mensen als reden van een geheimhouding op dat ze een ander

niet willen kwetsen of dat zij niet degene zijn die er de woordvoerder van mogen zijn. Zelden hoor je mensen zeggen dat ze het moeilijk vinden en het eigenlijk niet durven zeggen. Veel mensen durven de verantwoordelijkheid niet op zich te nemen uit vrees zelf in een kwetsbare positie terecht te komen.

Geheimen beïnvloeden zeer sterk de communicatie tussen mensen. Wanneer je een geheim van iemand weet, zonder dat die ander dat weet, dan heb je de neiging om die persoon uit de weg te gaan of om bepaalde gesprekken te vermijden. Dit wordt door de ander dan weer gemerkt maar die begrijpt er niets van omdat hij van niets weet. Die ander kan dan zelfs wat achterdochtig worden. Denk hierbij aan de vrouw die ontdekt dat haar man vreemd gaat. Veelal zeggen deze vrouwen: 'Ik wist het'. Ergens in de vervormde communicatie is dat 'onbewust' opgevangen. Geheimen zijn te merken aan zeer subtiele veranderingen in de communicatie. Het kan ook zijn dat geheimen een totale blokkade opleveren in de onderlinge interactie, mensen gaan elkaar dan mijden.

In de therapiekamer kunnen we ook last hebben van geheimen. Een cliënt vertelt dat hij nog een kind heeft bij een andere vrouw en vraagt dat niet te vertellen aan zijn huidige vrouw. We gaan ons daar heel ongemakkelijk bij

voelen. Mag dat geheim bestaan? Ga je het onmiddellijk vertellen aan die vrouw, of nodig je de vrouw maar niet meer uit?

Wat bij het hanteren van geheimen centraal moet staan is de vraag of het hier gaat om openheid, eerlijkheid of rechtvaardigheid. Openheid betekent zichtbaar, transparant zijn voor de ander, niet alles hoeft ook open te zijn, er moet ook privacy zijn. Eerlijkheid betreft of iets waar is of niet. Eerlijkheid is een principe van een hogere orde dan openheid, maar een leugen om bestwil kennen we allemaal en is lang niet altijd verkeerd, in tegendeel zelfs. Het hoogste principe bij geheimen is die van de rechtvaardigheid. Wanneer ik niet open ben en niet eerlijk dan nog kan iets rechtvaardig zijn. Wanneer ik op de trouwdag van mijn zoon wil vertellen dat zijn vader zijn vader niet is dan is dat heel open, ook heel eerlijk want het is de waarheid, maar wel erg onrechtvaardig. Dus dan vertel je het niet. Veel geheimen worden verteld omdat het dragen ervan te zwaar wordt en wordt er met het openbaar maken enkel een persoonlijk belang gediend: de last wordt te zwaar. Dat is een persoonlijke drijfveer en niet altijd in het belang van de ander. De rechtvaardigheid die in loyaliteit (trouw aan de context) schuilt is de motor achter geslotenheid en oneerlijkheid en maakt geheimen daardoor te dragen, hoe zwaar ze ook zijn. Ik denk hierbij aan de kinderen die op school de problemen van thuis zorgvuldig verborgen houden. Het openbaar maken van geheimen, ook in therapie, is uiteindelijk altijd een kwestie van wederzijds vertrouwen.

Tot slot: wat ook altijd meespeelt, is het vertellen van het geheim door een derde. Vertel je zoon misschien nooit dat zijn vader zijn vader niet is, maar doe het altijd één dag voordat de buurman het doet.

GEVANGEN IN GEHEIMEN

Mark van den Heuvel

Toen ik twintig was begon ik mij af te vragen hoe het toch kwam dat ik ooit gestopt was met contactmaken met anderen, gestopt was met 'leven'. Hoe ik toch de verbinding met mijn lichaam en gevoel was kwijt geraakt en hoe het kwam dat ik steeds maar bezig was met de 'andere' kant, de doden in mijn familie. Ik had jaren in alle eenzaamheid geleefd met een geheim en besloot op zoek te gaan naar het waarom daarachter, het geheim achter mijn geheim.

HET EERSTE GEHEIM

In mijn leven kwam ik al vroeg in aanraking met de dood. Twee weken na mijn geboorte is mijn Opa overleden, de vader van mijn vader. Hij stapte zelf uit het leven. Mijn vader kroop in zijn eigen schulp, ging harder werken en de schuldvraag met bijkomende verwijten ging tussen mijn ouders spelen. Uiteindelijk resulteerde dit in een manisch depressieve periode van mijn vader.

Voor mij was dit heel lastig om mee om te gaan, omdat ik niet van een stabiele situatie uit kon gaan. Ik wist niet wat ik aan mijn vader had. De ene keer dat ik thuis kwam was het vadersje huilend en de andere keer vadersje lachend. Ik leerde dat ik niet meer op mijn omgeving kon vertrouwen en alles zelf maar moest doen. In plaats van hulp vragen, ging ik zelf oplossingen zoeken.

Mijn verwarring werd groter op het moment dat mijn broertje Guido, met wie ik zo blij was, 9 maanden na zijn geboorte overleed. Aan de ene kant het levensgeluk van een maatje naast me die mijn vertrouwen in het leven weer deed toenemen en aan de andere kant, de dood die maakte dat ik leerde dat mensen die je liefhebt ook zo weer weg kunnen zijn. En tegelijkertijd werd er thuis niet gesproken over de dood. Het eerste geheim.

De laatste jaren ben ik de betekenis

van deze gebeurtenissen beter gaan begrijpen. Door de foto's die mijn ouders ooit maakten regelmatig te bekijken, kwamen de verhalen van Opa en Guido weer naar boven. Foto's waarop ik mezelf als kleine jongen terugzie, heel close met mijn broertje Guido en dan later meer op afstand met mijn 2e broertje Emiel. Daar was het dus al begonnen, het terugtrekken in mijzelf.

ONTHULLING EN ONTDEKKING

Ik was 7 jaar toen mijn overbuurman mijn grenzen overschreed door seksueel misbruik. Ik heb dit toen nog niet kunnen vertellen. Op mijn 14e slaagde ik erin de grens te stellen. Nog 7 jaar daarna heb ik met mijn geheim rondgelopen.

Het onthullen van mijn geheim op mijn 21e betekent nog steeds heel veel voor me. 14 jaar van 'geheimhouding' en leven in twee werelden, de echte wereld en mijn innerlijke wereld.

Wat een strijd ging eraan vooraf. Ik ervoer het als een hel om te uiten dat ik seksueel misbruikt ben. Een stem in me sprak me toe: "geloven ze me wel, was het niet mijn eigen schuld, die buurman en leraar is toch zo'n aardige en enorm sociale man." Tegelijkertijd sprak ook een andere stem: "ga maar, spreek je maar uit, dat is beter voor je."

Het gevolg van deze innerlijk strijd was dat ik naar buiten ben gekomen, aangifte heb gedaan en een zware juridische procedure heb doorgemaakt. Gelukkig heeft de buurman snel een bekentenis afgelegd en voelde ik me gezien en erkend in mijn verhaal.

Tijdens mijn jaren bij Phoenix heb ik laagje voor laagje de achterkant van mijn geheim ontdekt. De wollige deken werd opengeslagen. Dit maakte de weg naar mijn bronnen opnieuw zichtbaar. Ik kreeg weer lucht en ruimte om mijn enorm wisselende emoties van pijn, verdriet, boosheid, frustratie en onmacht te leren kennen, te verwerken en plek te geven.

De grootste ontdekking die ik tijdens mijn reis heb gedaan is hoe verschillende verhaallijnen uit mijn leven in verbinding met elkaar staan.

OMZETTEN VAN EEN LAST TOT MIJN EIGEN KRACHT...

Thema's als schuld en onschuld, macht en onmacht, verwarring tussen intimiteit en seksualiteit, heb ik leren kennen als kanten van mijzelf. Ik heb geleerd dat ik de keuze heb ze in te zetten en te gebruiken. Om bij mijn kracht te komen, te zijn en te blijven heb ik vele delen van mezelf leren omarmen.

Als opgroeiend kind heb ik ervaren dat bij het aangaan van contact, bij hechting, intimiteit en seksualiteit, grenzen een cruciale rol spelen. Een vader die gestopt is met kijken, verblind door de eigen pijn en verdriet van het verlies van zijn vader en zoon, werd voor mij een vader die er niet was.

Mijn onbewuste zoektocht naar een 'Vaderfiguur' leidde mij in de armen van de buurman, die grensoverschrijdend met mijn zoektocht omging. Diverse zaken hebben mij enorm gevormd en dan met name de fysieke

inspiratie

serie: inspiratie

Steeds de eerste: Gregory Bateson (1904 - 1980)

Gé Ophelders

Inleiding

Bandler en Grinder hebben bij de ontwikkeling van NLP enorm veel steun gehad aan het werk van anderen. Ik noem hier slechts: Perls, Satir, Erickson en Bateson. Lucas Derks en Jaap Hollander concluderen over de laatste: 'NLP heeft zoveel aan Bateson te danken dat het haast niet in kaart te brengen valt.' (1) In dit artikel wil ik ingaan op wat NLP zoal heeft overgenomen van zijn wetenschappelijke vindingen en waarom hij mij inspireert.

Wetenschapper op de eerste plaats

Wanneer je NLP-boeken bekijkt lijkt het alsof NLP en de academische psychologie twee volstrekt gescheiden werelden zijn. NLP is hier zelf voor een groot deel debet aan, omdat ze vanaf het begin beweerde, dat het alleen maar om een beschrijvend model gaat. Van zo'n model kun je niet zeggen dat het waar of niet-waar is, hooguit dat het werkt of niet en dat laatste bepaalt uiteindelijk de individuele cliënt zelf. Het laatste decennium is hierin verandering opgetreden. Vanaf de begin jaren negentig van de vorige eeuw verschijnen er steeds meer door onderzoek onderbouwde boeken. Lady (1993) merkt op: '... I think that they (= NLP ideas, GO) are now being confirmed to a surprising extent by current reseach in neuro-psychology'. (2) Het werk van Bateson spreekt mij aan, omdat hij vooral wetenschap heeft bedreven; hij was minder geïnteresseerd in de toepassing. Zijn belangrijkste drive was verantwoorde gegevens genereren. Resultaten waar anderen van profiteerden. Zo heeft Paul Watzlawick voor de ontwikkeling van zijn communicatietheorie veel geleend van wat hij tijdens zijn samenwerking met Bateson tijdens de Palo Alto-school heeft ontdekt. De titel van zijn boek ('De pragmatische aspecten van de menselijke communicatie') was onder andere gekozen om

Bateson te pesten. Ook al heeft dit Bateson flink veel pijn gedaan; hij ging onveroorbaar door zijn ideeën en opvattingen verder te onderzoeken. Maas (3) beschrijft Batesons karakter in deze kwestie als volgt:

'Maar hij liet zich er niet door ontmoedigen, want echte helden staan er uiteindelijk alleen voor.'

Thuis in veel wetenschappen

Net als Jung was Bateson breed onderlegd. Zijn ideeën en onderzoekingen hadden betrekking op gebieden uit de antropologie, de systeemtheorie, de communicatieleer en de psychologie. In bijna alle gevallen heeft hij resultaten opgeleverd, die na hem gebruikt zijn om verder onderzoek te doen of waarvan praktisch bruikbare modellen en technieken zijn ontwikkeld. Ykema (4) komt met een verklaring waarom Bateson zo succesvol is geweest. Hij stelt dat mensen van buiten een bepaalde wetenschap vaak voor een doorbraak zorgen in die wetenschap. Als voorbeeld haalt hij de psychologie erbij waar door de inbreng van biologen, antropologen en informatici in snel tempo de evolutionaire psychologie is ontwikkeld. Zijn bijdrage aan NLP Hoewel niet altijd bij iedereen bekend heeft Bateson dus een enorme bijdrage

geleverd aan de ontwikkeling van NLP (5). Ik laat hier geen uitputtende opsomming volgen, maar wil wel in zes punten iets van zijn genialiteit uitdrukken.

Uit zijn koker komt het NLP begrip 'metacommunicatie', een begrip dat voortkomt uit zijn 'double bind' theorie. In een onderzoek had Bateson opgemerkt dat schizofrenie optrad in een omgeving waarin het kind doorlopend gevangen wordt in dubbele bindingen: situaties waarin het, wat het ook doet, het nooit goed doet.

Zijn conclusie was dat bepaalde communicatie, vaak echt belangrijke communicatie, over communicatie ging. Deze metacommunicatie is meestal non-verbaal en niet altijd congruent met de verbale communicatie. We hebben deze informatie nodig om te bepalen wat mensen echt bedoelen. Door herhaalde 'dubbele bindingen' raken schizofrenen geconditioneerd om alle metacommunicatie te negeren. Een tweede punt is, zijn beschrijving van het kinesthetisch leren. Zo bevindt het vioolspel-geheugen zich niet alleen in de hersenen maar is het verspreid door het hele lichaam, m.a.w. de kennis van het vioolspel wordt 'belichaamd'.

Hij was een van de eerste, misschien wel de eerste, die de wetmatigheden uit de cybernetica toepaste op het menselijke gedrag. Volgens hem was het veel belangrijker om te focussen op de interacties en relaties tussen elementen in een systeem, bijvoorbeeld gezinsleden, dan zich te richten op de afzonderlijke elementen ervan. Dit concept bracht hem weer op het onderscheid in de waarnemingsposities tussen zelf, de ander en de waarnemer. Deze beschrijving wordt in het werk van Wolinsky verder uitgewerkt.

Een andere indeling die hij maakte, was die in 4 niveaus van leren: 0, 1, 2 en 3. Dilts heeft deze indeling als basis gebruikt voor zijn opzet van de logische niveaus: omgeving, gedrag, vermogen of capaciteiten, overtuiging,

identiteit en spiritualiteit of bezieling. Dit model wordt inmiddels in studieboeken voor communicatie- en begeleidingstheorieën met veel succes gebruikt.

Ook heeft hij de processen van de metafoor en de analogie uitgewerkt om via het denken problemen te helpen oplossen en om over grenzen van de verschillende wetenschappen te stappen. Als laatste draag ik zijn opmerking dat mensen verhalenvertellers zijn een warm hart toe. Mensen bedienen zich van verhalen en metaforen om met anderen te communiceren, maar ook om sturing te geven aan hun eigen leven. Maas (3) voegt hier aan toe, dat toen 'geluksprofessor' Ruut Veenhoven enkele jaren geleden de resultaten van een vergelijkend onderzoek publiceerde, niet rijkdom of gezondheid het meest bepalende bleken te zijn voor geluk, maar de mate waarin mensen in staat waren een samenhangend verhaal over hun leven te vertellen. Net zoals Bateson met zijn werk steeds in de voorhoede acteerde, was hij deze keer Veenhoven ver vooruit.

Noten

- (1) Derks, L. & Hollander, J., Essenties van NLP. Sleutels tot persoonlijke verandering. Servire, Utrecht 1996
- (2) Lady, L., Roots 1. 1993. Zie: <http://www2.hawaii.edu/~lady/archive/roots-1.html>
- (3) Maas, T., Gregory Bateson. In: Leren in ontwikkeling, jrg. 2, 2002, nr. 10, pagina's 8 - 10
- (4) Ykema, J.L., Het begin van NLP (1972 - 1981), 2004. Zie: http://www.nlponline.nl/hypnose/cms/t_hypn0.asp?Lang=&ArtID=48
- (5) Dilts, R. & DeLozier, J., Encyclopedia of Systemic NLP and NLP New coding. 2000 Zie: <http://nlpuniversitypress.com/>

*De weiden liggen ongezegd in 't licht.
De koeien, die zo vaak geschilderd zijn,
weerhouden met een jong, nat oog
iedre beschrijving van hun warm geheim.*

M. Vasalis, uit 'MV'

*“Geheim, zwaar woord
voor één nachtje met een
andere vrouw.*

*Er moest een woord bestaan
voor iets dat je maar
beter voor je kon houden,
een woord dat minder
gewichtig was, niet zo met
zeven sloten erop.”*

Vonne van der Meer, Eilandgasten

Boekje open

*Hoe ga ik open als een boek?
Ik wil mezelf eens lezen,
bladeren en kijken
hoeveel pagina's ik tel.
Of ik een sprookje ben
of meer een studieboek.
Zou ik mij kopen?
Lenen bij de bieb?
Alleen stiekem lezen
hoe ik afloop en zachtjes
terugzetten in de kast?*

Ted van Lieshout,
uit 'Je bent mijn mooiste landschap'

handelingen, uit contact met mijn lichaam, de omstandigheden waaronder 'Mijn Geheim' 14 jaar heeft kunnen voort duren. De moeite die ik had met het uitspreken van en het uitkomen voor wat er met mij gebeurd is, maakte ook indruk. Hoe dieper ik de kwetsuren probeerde weg te stoppen, hoe sterker ik de effecten ervan in mijn dagelijks leven terug zag komen. Hoe meer ik mij bijvoorbeeld slachtoffer en onschuldig voelde, hoe meer ik het contact verloor met anderen.

Wat mij enorm geholpen heeft is de uiteindelijke erkenning van de gebeurtenissen, door mijzelf en de mensen in mijn nabije omgeving. Dit was mijn eerste stap richting heling. Het uitspreken, hoe eng en beangstigend ook, heeft gezorgd dat ik los ben gekomen van deze last.

In de afgelopen tien jaar heb ik telkens opnieuw de betekenis ervaren van de gebeurtenissen in mijn leven. Ik heb leren verwerken en leren aan nemen wat het leven mij aanreikt. De mooiste stappen voor mij op dit moment zijn de beweging terug naar mijn ouders, mijn liefdesrelatie en de start en opbouw van mijn eigen bedrijf. Ik geniet intens van het verdiepte contact met mijn ouders en de inzichten die hun verhalen mij geven. Ik krijg vertrouwen in mijn vermogen om te gaan met pijn en leven en dood door mijn vaders verhaal over het verlies van zijn vader en het verlies van zijn kind. Ik leer weer genieten van intimiteit en seksualiteit. En ik ervaar mijn lef en zelfstandigheid in de start van mijn eigen bedrijf. Dit is een van mijn manieren om contact te maken met mensen, om mijn en hun levensverhalen en -ervaringen te delen met als boodschap

*'It's all about the mark you
leave' en 'To see the future,
follow your roots...'*

EERBIED VOOR HET GEHEIM

Wibe Veenbaas

Iedereen heeft geheimen. Iedereen heeft recht op zijn eigen geheimen. De geheimen die je als kind had gaven je het gevoel een stukje voor jezelf te hebben buiten de ogen van de volwassenen om. Zo ontwikkelt een kind het gevoel van autonomie.

Volwassen wordend krijgen we een geheime binnenwereld: je vertelt alleen wat je kwijt wilt.

In dit artikel sta ik stil bij de het werken met het geheim en vanuit het geheim in relaties. In partnerrelaties en ook in de relatie begeleider - cliënt.

Wat kan onthuld worden en wat dient verhuuld te blijven? Een eenvoudig antwoord is niet te geven. Wel kan ik inzicht geven in hoe deze polariteiten 'genomen' kunnen worden vanuit een eigen verantwoordelijkheid.

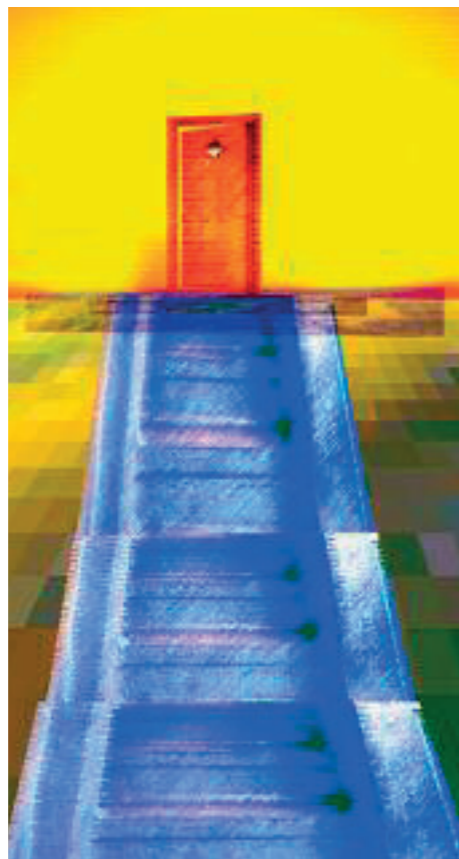
SOORTEN GEHEIMEN

Er zijn persoonlijke geheimen, familiegeheim en er is het grote Geheim. Het is belangrijk dat je als begeleider het onderscheid kent tussen deze geheimen en ook wanneer je het geheim onthuld of juist verhuuld laat.

VERHULLEN EN ONTHULLEN

De polariteit onthullen en verhuullen speelt altijd bij geheimen. Wat kan onthuld worden en wat dient verhuuld te blijven? Vanuit eerbied voor het grote Geheim ontstaat natuurlijkerwijs een gezonde schaamte. Er is een wisselwerking tussen zichtbaar zijn én bedekken: 'Voor wie onthul ik me en voor wie niet?' Op welke manier de ander toekijkt is daarbij belangrijk. Miskenning of te weinig respect voor grenzen roept angst en vergiftigende schaamte op.

De vrouw en de man kwamen in begeleiding. De man was na 20 jaar huwelijk vreemdgegaan. De vrouw gaf aan dat

hij de schuldige was en hij er iets aan moest doen. Zij, altijd bezig met haar paarden haar grote liefde, wilde buiten schot blijven. Ze wilde in de onschuld blijven. Wilde deze relatie echter kans van slagen krijgen dan moest ook zij buigen voor haar grote geheim, zich zo verlaten voelen door haar moeder. Beiden moesten verantwoordelijkheid nemen voor het eigen dader en slachtofferschap. Beiden op hun eigen manier. Daarna kan er pas weer plek zijn voor samen.

Of je cliënt iets moet onthullen naar bijvoorbeeld zijn of haar partner of het verhuuld laten, dat is niet aan jou als begeleider. Wat wel aan jou is om stilte staan bij of je cliënt de verantwoordelijkheid van zijn of haar handelen neemt. Dat kan ook betekenen dat er een diepe buiging voor het geheim gemaakt wordt, het grote Geheim wat in het systeem speelt en dat de cliënt er verder buiten blijft, het niet uit gaat spitten. En de

cliënt dan weer terug verwijzen naar haar of zijn relatie, of naar haar of zijn team en daar de taak nemen, de verantwoordelijkheid nemen.

De diepte van het geheim nemen, het snijden nemen, de prijs betalen.

In het onthullen, verhuult zich ook altijd weer iets. Wat is nou de werkelijkheid? Het in de ene context onthullen, kan omdat er aan de andere kant weer iets verhuuld wordt. Tegelijkertijd. Het is een illusie dat we alles aan de dag kunnen brengen. Het geheim heeft een functie en het kan goed zijn om stil te staan bij hoe dat nou voor jou werkt. Specifiek.

'Wat moet ik doen wil ik een kans hebben om jouw geheim te horen' of 'wat moet jij doen wil ik je mijn geheim prijsgeven'. Welk aandeel kan je in bijvoorbeeld een partnerrelatie nemen in het realiseren van je eigen geluk of ongeluk. Is dat wel van de menselijke maat?

Mensen die op lange termijn hun geluk weten vast te houden, hebben weet van verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen geluk en ongeluk en hebben weet van plek nemen. Ze zijn deelnemer aan de wereld en laten hun hart, het zintuig van deelname, spreken. Dat betekent ook dat ze weten hebben van verraad en schuld. Van dader en slachtoffer.

Alles delen lijkt heel onschuldig en dat is het niet. Als je wilt delen is een drietal vragen van belang: Dient het mij? Dient het de ander? Dient het mijn familie, het grote Geheim?

ZINTUIG VAN DEELNAME

'De beweging die ik zelf maak is dat ik meer dan ooit tevoren van mijn cursisten kan houden en minder gebonden ben. Door de taal van het hart te spreken hoef ik minder. Ik kan meer doen oplichten en ik kan het beter hebben dan dingen maar verhuuld blijven. En in die beweging kan ik dienender zijn. Ik laat het losser van mij bewegen waardoor er meer ruimte is om te werken met het geheim wat er is'.

HET GEHEIM IN RELATIES

In relaties zijn mensen aanwezig met ieder hun eigen geheimen. Door te zeggen 'ik hou van jou en je familie waar je uit voortkomt. Ik neem het lot aan wat jij draagt' buig je voor het geheim van de ander. Naarmate de partners langer bij elkaar zijn leer je hoe langer hoe meer datgene wat versluierd was te zien en er blijft iets wat de ander voor zichzelf houdt. Daar mag je niet aankomen. Ook niet als de relatie verbroken is. Ook als begeleider dien je op gepaste afstand te blijven. Soms kan je het wel in de groep benoemen zodat het op kan lichten in de grotere dynamiek.

Als een man en een vrouw met elkaar hebben afgesproken dat ze elkaar trouw zijn en er vindt toch ontrouw plaats, dan hoeft dat niet altijd onthuld te worden. Wel dient degene die ontrouw was zijn of haar schuld te nemen.

Zijn of haar consequentie van handelen te nemen. En het kan niet nog een keer en verhuuld blijven. Dan verraad je iets wat kostbaar is.

GELUK EN ONGELUK EN TAAK

Geluk heeft ook een taak. Soms is de magische trouw zo groot dat het eigen ongeluk gecreëerd wordt en men er zich nog onschuldig bij voelt ook. Dat is kinderlijke trouw. In deze naïviteit vernietig je je eigen eigenheid en die van de ander.

Als dit speelt bij de cliënt is het van belang om te onderzoeken waar de magische bindingen liggen, welk geheim er is en welke verantwoordelijkheid de cliënt moet nemen of wel welke taak om het geluk te kunnen nemen wat er wel is. De stap naar wetende liefde en ook de rauwheid nemen die daar soms bij hoort.

Het is uit ijdelheid, dat we de geheimen van anderen verraden en die van onszelf verbergen.

Jean de Boisson

BOEKENTIPS

Anna Enquist, Het geheim. ISBN 9029514973

Het geheim is een roman over de onzegbare kracht van muziek en de ontoereikendheid van de taak, over het menselijk tekort en het grote verdriet, over liefde en ambitie die met elkaar in conflict komen.

W.G. Sebald, Austerlitz. ISBN 9023400070

Pas als zijn (stief)ouders sterven, komt Jacques Austerlitz erachter dat hij anders heet. Zijn afkomst krijgt contouren wanneer hij op de radio twee oude vrouwen hoort vertellen over een kindertransport, van het continent naar Groot-Brittannië, in 1939. Dan begint een gedoemde zwerftocht door Europa, naar een verleden dat hem ontglipt.

Uwe Timm, Mijn broer bijvoorbeeld. ISBN 9057593211

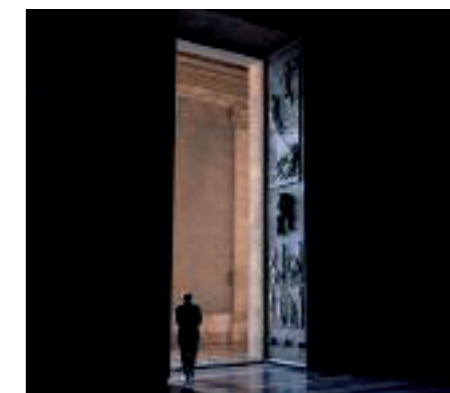
Timm schrijft over zijn 16 jaar oudere broer, die in de SS-Totenkopf divisie in Rusland heeft gevochten en daar in 1943 overlijdt. Hij kon het boek pas schrijven nadat de gezinsleden gestorven waren. De sterke invloed van de vader op het gezin en het onmetelijke gehoorzaamheidsdenken in de Duitse cultuur zijn belangrijke thema's die hij nuchter en detaillistisch onderzoekt.

Philippe Claudel, Grijs ziele. ISBN 9023414861

Aangrijpende roman, waarin een politiemans van inmiddels over de vijftig, twintig jaar na dato, met het lood in de schoenen terugblijkt op raadselachtige gebeurtenissen die ook zijn eigen leven ingrijpend blijken te hebben beïnvloed.

*Wanneer de mens bekend:
'ik heb mij verborgen',
begint de weg van de mens.*

Martin Buber

PHOENIX IN DE PERS

'Transactionele Analyse als instrument voor het toepassen van competentieontwikkeling', door Lieuwe Koopmans en Sander Reinalda, in: **'Strook' 3/2005** (september 2005), over competentie management en egoposities.

'Groei in wie je bent, over competentieontwikkeling en werkstijlen', door Lieuwe Koopmans en Sander Reinalda, in: **'Strook' 4/2005** (december 2005), over competentie management en drivers.

'Groei in het werk', door Lieuwe Koopmans en Sander Reinalda, in: **'Gids voor Personeelsmanagement'**, jaargang 84, nr. 11 (november 2005), over Transactionele analyse en competentie management.

GERAAKT DOOR HONGER!

Niet door geld of voedsel te sturen, maar door te investeren in mensen zelf. Ben je betrokken bij het begeleiden, coachen of trainen van mensen en word je iedere keer weer verrast door wat mensen tot stand kunnen brengen als ze in contact zijn met hun visie en dromen? Ben je iemand, die anderen weet te inspireren?

Stel nu eens dat je ervan overtuigd bent dat

✓ alle mensen in de wereld ergens een drijfveer hebben die geworteld is in een diep verlangen om als mens zin en vorm te geven aan je bestaan.

✓ de honger in de wereld niet alleen een fysieke en acute aangelegenheid is, maar deze ook op mentaal, emotioneel en zielsniveau voorkomt en voor 90% chronisch is.

✓ mensen met honger geen slachtoffer, maar potentieel krachtige individuen zijn.

✓ je gelooft in gelijkwaardig partnerschap tussen mensen uit verschillende landen, mannen en vrouwen.

✓ je bezielend leiderschap kunt ontwikkelen gericht op dienstbaarheid aan de taak van de groep. Misschien word je dan net als wij geraakt door de visie en werkwijze van The Hunger Project.

The Hunger Project is een organisatie die zich inzet voor het duurzaam beëindigen van chronische honger.

Voor ons is The Hunger Project een geweldige manier om inhoud te geven aan ons diepgevoelde verlangen om bij te dragen aan een betere wereld. Wij zijn heel blij dat we dit met jullie in de Vuurvogel mogen delen. Laat het ons weten als je ook wil bijdragen!

Elsbeth Boerboom en Christine van Dalen
e.boerboom@planet.nl /
cvandalentraining@hetnet.nl
zie voor meer informatie

www.thp.org

en bekijk ook de videofilmjes

'Wellicht zijn alle draken in ons leven uiteindelijk wel prinsessen die er in angst en beven slechts naar haken
ons eenmaal dapper en schoon te zien ontwaken
Wellicht is alles wat er aan verschrikking leeft
in diepste wezen wel niets anders dan iets dat onze liefde nodig heeft.'

Rainer Maria Rilke

Je kent dat verhaal van de gravin die Nietzsche had gelezen?
'Heb je het al gehoord?' zei ze.
'God is dood.
Als het personeel er maar niet achter komt.'

Gerrit Komrij, in: *Niet te geloven*

Een heel licht huis

Ik woon in een heel licht huis. Lichtzinnig loop ik rond, ik kom in alle kamers. En vind ik de gordijnen dicht, ik open ze, zie nieuwe gordijnen, gordijnen die rimpelen en ritselen, strakke gordijnen, gordijnen met rafels en gaten, gordijnen grijs van stof, met spinnen van fluweel. Er hangt een minuscule geur van thee. Na elk gordijn wordt het stroever om mij heen en iets minder licht. In het diepste donker open ik een raam. Maar ik wist niet dat ik kon vliegen, al mijn vleugels doen zo'n verschrikkelijke pijn.

Uit 'Er ligt een appel op een schaal' van Toon Tellegen

Een geheim is een gat in uw kleding; hoe meer ge het verborgen wilt houden, hoe meer ge er de aandacht op trekt.

Carmen Sylva7